

Hordaland Fylkeskommune
Agnes Mowinkels gate 5, pb 7900
5020 Bergen

Bymuseet i Bergen
Postboks 4052 Sandviken
NO-5835 Bergen
Tlf. 55 30 80 30
post@bymuseet.no
Org.nr. 988 212 024 MVA
www.bymuseet.no

Bergen, 3.10.2014

Høringsinnspill «Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025»

Det vises til høringsutkast for «Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025», samt avtale om utvidet høringsfrist.

Bymuseet i Bergen har lest høringsutkastet med stor interesse. Vi har i vår tilbakemelding i hovedsak tatt utgangspunkt i *Handlingsprogrammet* til den regionale kulturplanen, og nummerert våre innspill i henhold til den tematiske inndelingen der.

Angående tilskudd til drift (s 13 i planen)

Fylkeskommune vurderer å endre ordningen med driftstilskudd til 3-årige løyvinger. Bymuseet mener at dette vil være en interessant ordning å prøve ut. Det er da viktig at fleksibilitet opprettholdes ved at man kan søke investeringstilskudd, og prosjekttilskudd gjennom andre ordninger. Vi anbefaler at det etableres en prøveperiode på 3 år, og at det gjennomføres en grundig evaluering i slutten av perioden.

Økonomi

Planen og handlingsplanen er svært lite konkret ift økonomi og virkemidler. Dette oppleves som en vesentlig svakhet, og svekker planens troverdighet. Da det i planperioden forventes en vesentlig folkevekst i byene, bør også fordelingen av økonomiske ressurser mellom pressområdene i byene og distriktene revurderes.

HANDLINGSPROGRAM

5.1 Endring i bosetning og infrastruktur

1. Innsatsområde Arkitektur: Urbanisering, stedsutvikling, bygninger og landskap.

På en del av disse punktene vil Bymuseet kunne være en relevant samarbeidspart. Vi kan særlig nevne punkt: B,C, og D. Vi mener også at frivillig sektor ved feks

Fortidsminneforeningen vil kunne være en relevant part som kan skape den riktige balansen i feks et fagråd for by- og tettstedsutvikling.

5.2 Formidling og deltakelse

3. Innsatsområde Demokrati- og kulturkritikk

Museene er samfunnsinstitusjoner med høy grad av tillit i befolkningen. Museene er også kunnskapsinstitusjoner og har en viktig samfunnsrolle. Vi har fag- og forskningskompetanse innen et bredt spekter. Museene kan i motsetning til mange andre aktører sette samfunnsutviklingen inn i en historisk kontekst, noe som ofte er svært relevant. Som frie og uavhengige institusjoner vil vi kunne være en viktig og svært relevant stemme på dette feltet. Bymuseet har gjennom sine BRUDD-satsninger gjennom mange år, opparbeidet seg en særskilt kompetanse på tabubelagt- og vanskelig tematikk. Vi ønsker i fremtiden å ha en tydeligere rolle nettopp når det gjelder demokrati- og samfunnskritikk, og det må legges til rette for at vi kan delta og tenkes inn i slike kontekster. Vi er overrasket over at man i planen ikke har tenkt museene inn som en sentral partner / aktør her.

5. Innsatsområde Inkludering

Museene har i mange år hatt fokus på inkludering, særlig i formidlingen. Innen innsatsområde B «Utvikle en strategi for informasjonsarbeid» tror vi særlig at vi kan ha noe å bidra med. Å styrke kontakten mellom vår sektor og feks felles innvandrerråd og frivillige organisasjoner ser vi på som interessant.

5.3 Verdiskapning

7. Innsatsområde Frivillighet

Museene generelt samarbeider i stor grad med frivillig sektor. Til dels er vi også svært avhengig av dem for å få gjennomført større arrangementer, prosjekter osv. Bymuseet i Bergen har også egen frivillighetskoordinator, en ordning vi ønsker å videreføre. Museene fungerer som møteplass, men denne møteplassen bør videreutvikles. Samarbeidet mellom frivillige aktører innen historieformidling, tradisjonshåndverk, musikk, kunst, landbruk, slektsforskning- og kulturminnevern er relativt god etablert. I fremtiden hadde det vært spennende å tenke lenger, og også samarbeide i større grad med feks idrett- friluftsliv, folkehelse og andre frivillighetssektorer. Et publikumsutviklingsprosjekt med fokus på samordning av tjenester og informasjon mellom feks kultur og idrett ville kunne skape en vinn -vinn situasjon for begge parter.

8. Innsatsområde Kulturbasert næringsutvikling / kulturnæringer

Museene er en vesentlig innholdsleverandør i reiselivsindustrien og kulturnæringene. Vi sliter imidlertid med å bli tatt på alvor, og er i liten grad representert i bransjeorganene, og totalt fraværende i feks styrer i de regionale destinasjonsselskapene. Bymuseet i Bergen mener det burde være en selvfølge at vår sektor blir involvert i å utarbeide strategisk plan for utvikling av kulturnæringer i Hordaland (A). Museene må også ha lik mulighet til å søke virkemidler og støtteordninger. Museene har et stort- og uutnyttet potensiale på dette området, og det er det offentliges rolle å sørge for at vår bransje blir inkludert og regnet med i denne prosessen. Det er også viktig at museene får mulighet til å utvikle sine nettverk- og kompetanse innen feltet. En viktig samarbeidspart kan her være Hovedorganisasjonen VIRKE (Hvor de fleste museer er organisert). VIRKE har en særskilt satsning på museenes rolle i kulturnæringene blant annet gjennom sitt nettverk for museer og reiseliv. Norsk Publikumsutvikling (NPU) vil også kunne spille en rolle og være en relevant samarbeidspart innenfor dette fagområdet.

5.4 Samordning og samhandling

12. Innsatsområde Internasjonalisering

Bymuseet i Bergen mener det er viktig at kulturinstitusjoner vender blikket ut over egen institusjon- og region og søker samarbeid og utveksling over landegrensene. Vi erfarer imidlertid i dag at slike samarbeid ofte er ressurs- og arbeidskrevende. En innsats på dette området går ofte på bekostning av grunnleggende museumsoppgaver. Vi har også svært stramme økonomiske rammer, som gjør det vanskelig å prioritere dette arbeidet. Dersom museene skal ha mulighet til å bidra i større grad enn i dag, bør det være økonomiske virkemidler og støtteordninger som stimulerer dette arbeidet.

5.5 Kulturvern og museum

16. Innsatsområde Museumsløft

Det er viktig å fortsette prosessen med å styrke museenes driftsgrunnlag. Lønns- og prisveksten de siste 10 år, samt store pensjonsutgifter har i vesentlig grad «spist» opp de økte driftstilskuddene som er kommet til sektoren. Samtidig er forventningene til fornyelse og innovasjon store. De fleste museer opplever at det er svært store etterslep på en rekke fagfelt. Bymuseet har blant annet et stort behov for fornyelse av basisutstillinger, fornying- og utvikling av infrastruktur, og ikke minst investeringer i bygningsvedlikehold- og nybygg. Det trengs også en meget stor innsats innen samlingsforvaltning, hvor etterslepet må sies å være enormt. Museumsorganisasjonene

endrer og utvikler seg i takt med samfunnsutviklingen. Dette gjenspeiler seg også i nye kompetansebehov, samt behov for å kunne ansette nye faggrupper. Vi savner det økonomiske handlingsrommet til å tenke fornying. Prosjektbaserte tilskudd til feks næringsutvikling, og økt egeninntjening innen museene hadde vært et interessant tiltak.

Tiltak A – Videreføre satsning på tematiske- og regionale ansvarsmuseer.

Når det gjelder regional ansvarsfordeling mellom museene i forhold til innsamlingspolitikk er det viktig at forvaltningsmyndighetene er aktive i denne diskusjonen, og ikke overlater det til de museene som vil fokusere på dette. Regional samlingsforvaltningsplan er et skritt på veien. Det er også viktig å fokusere på det generelt store etterslepet på samlingsforvaltningsområdet. En gjennomgang og plan for hvem som skal prioritere hva er da viktig. Det er også ønskelig at fylkeskommunen kan ta initiativ til å starte en dialog om hvordan museene skal forholde seg til innsamling fra et samtidsperspektiv, og det store omfanget av materielle ting vår tids mennesker omgir seg med.

Tiltak B Fellesløsninger.

Initiativet om fellesskapsløsninger innen IKT er svært velkomment. En innsats og koordinering på dette området vil kunne gi museene bedre IKT infrastruktur, profesjonalisere support, bidra til kompetanseheving og forhåpentligvis redusere kostnader. Når det gjelder magasin, er det behov for både fellesløsninger og nærmagasin på det enkelte museum. Kostnader med nærmagasin trenger nødvendigvis ikke å være høyere enn fellesløsningene. Innen fotobevaring er vi svært positive til samordning av tiltak og fellesløsninger. Innen registrering, tilstandsvurdering, og vurdering om hva man skal ta vare på er dette særskilt relevant. En god samlokalisering av fotosamlingene ved Bymuseet i Bergen og Billedsamlingen ved UiB ville vært et godt tiltak. Det finnes flere nasjonale- og regionale løsninger som kan brukes som forbilde for en slik satsning. (Merk; Under pkt 25 *Fotobevaring* i Handlingsplan omtales Bymuseet i Bergen feilaktig som «Bergen Bymuseum»)

Tiltak C. Styrking av bevaringstjenestene og museene sin samlingsforvaltning.

Bymuseet har i dag 4,2 årsverk innen samlingsforvaltning. Museet har fagkompetanse og dedikerte medarbeidere, men i forhold til behovene og samlingens omfang er ressursene alt for små. Museet samling er svært stor og består av minimum 200.000,- små og store objekter. Museet har fått gode magasinforhold i nytt magasin, men flytting av gjenstander fra museets mange dårlige magasin til nytt magasin er svært resurskrevende

og tar lang tid. Forebyggende konservering, og konservering av gjenstander er feks en oppgave som i liten grad kan prioriteres. Vi er svært positive til at dette er et eget innsatsområde, men det må relativt store ressurser til får at det skal monne på et så omfattende fagområde.

Tiltak D. Evaluering av museumsreforma i Hordaland.

Vi mener det bør foretas en slik evaluering i første del av planperioden. Museene har nå ca 10 års erfaring med reformen. Det kan blant annet være relevant å gå igjennom en rekke forhold knyttet til blant annet eierskap til anlegg og samlinger. Slike spørsmål får særlig relevans ift feks avhendingsproblematikk knyttet til samlingene. Her vil museenes faglige vurderinger ofte stå i kontrast til eierstyrenes vurdering.

Tiltak E. Utarbeidelse av forvaltningsplaner for museenes bygningssamlinger.

Under dette punktet bør museene være en naturlig part sammen med fylkeskommune / kommune, kultur- og idrettsavdeling.

18 Innsatsområde Verdensarv

Verdensarvstedet Bryggen har mange aktører og en kompleks struktur. For å samordne innsatsen og legge felles planer og strategier, er det særdeles viktig at det snarest etableres et verdensarvråd for Bryggen. Et slikt råd vil kunne diskutere og bli enige om veien videre, og ikke minst avklare hvilke roller man har i forhold til formidling, skjøtsel og utvikling. Det er i denne sammenheng usikkert hva som ligger i begrepet Verdensarvsenter.

Med vennlig hilsen

Marianne L. Nielsen (sign)

Direktør // Bymuseet i Bergen